

Hørings svar – Representantforslag 261 S (2025–2026)

Fornybar Norge viser til representantforslag 261 S (2025–2026) om en helhetlig plan for mer arealvennlig utbygging av landvind.

Fornybar Norge vil berømme forslagsstillerne for å løfte fram behovet for mer fornybar kraftproduksjon, herunder landbasert vindkraft. Konesjonsbehandling og utbygging tar flere år og energipolitikken har lang ledetid. Derfor må beslutningene tas nå. Vindkraft på land er en moden og kostnadseffektiv teknologi som kan bidra relativt raskt til økt krafttilgang, og er viktig for å sikre kraft til industri, verdiskaping og nødvendige klimatiltak. Samtidig skal utbyggingen skje på en måte som hensyntar natur, lokalsamfunn og samiske rettigheter.

Utredningsplikt

Fornybar Norge vil særlig trekke fram forslaget om utredningsplikt (også omtalt som kunnskapsplikt) for kommunene som et hensiktsmessig tiltak. Dagens praksis, der prosjekter kan avvises før tiltaket er tilstrekkelig utredet, kan bidra til at beslutninger om nasjonale politiske hensyn som klima, energi og industri tas på et svakt kunnskapsgrunnlag og reduserer muligheten for gode avveininger mellom hensyn. En kommunal utredningsplikt vil kunne bidra til mer opplyste beslutninger og bedre diskusjoner om hvordan nye kraftverk kan utformes i tråd med hensyn som vertskommuner og lokalbefolkning er opptatt av. Vi viser også til at flere ordførere og industrien har bedt om en slik ordning. Blant annet ordførere i Sør-Østerdal, Landssammenslutning av norske vindkraftkommuner (LNVK) og de 68 bedriftene i Eydekløyngen.

Fornybar Norge vil understreke at hensikten med utredningsplikten må være å sikre at flere prosjekter blir tilstrekkelig utredet før det treffes beslutning. Dette innebærer ikke en nedprioritering av natur- og reindriftshensyn, men at også disse hensynene bør vurderes på et tilstrekkelig opplyst beslutningsgrunnlag. Dersom terskelen for tidlig avslag blir for lav, kan prosjekter bli avvist før konsekvenser og mulige avbøtende tiltak er tilstrekkelig utredet. Fornybar Norge viser til endringer i energiloven av juli 2025, der det ble innført lovhjemler for at NVE både kan fatte tidlig avslag av konsesjonssaker på meldingsstadiet og gi avslag av søknader uten høring og kunngjøring. Dette er et tiltak Fornybar Norge har støttet, og det vil etter vår forståelse ivareta representantforslagets hensikt.

- Fornybar Norge anbefaler derfor at Stortinget vedtar forslaget om utredningsplikt i vindkraftsaker.

Øvrige forslag

Videre vurderer vi forslagene om videreutvikling av kart over grå arealer, økt bruk av naturregnskap og økologisk kompensasjon, samt fjerning av antallsbegrensningen for vindturbiner i tilknytning til næringsbygg som positive og relevante bidrag til mer arealeffektiv utbygging. Disse tiltakene kan bidra til å redusere konfliktnivået.

- Fornybar Norge anbefaler også at Stortinget vedtar forslag 2, 3 og 4.

Fornybar Norge er positiv til hensikten med en forskuttering av kommunale inntekter fra vindkraftverk. Energidepartementets budsjettproposisjon for 2026 omtaler utredning av en ordning for forskuttering av inntekter fra avgift på vindkraft til vertskommunene. Dette er nå et pågående arbeid i Energidepartementet og Finansdepartementet. Fornybar Norge anbefaler at Stortinget venter med å vedta en slik ordning til utredningsarbeidet er fullført, slik at ordningens innretning kan baseres på et best mulig kunnskapsgrunnlag. En utredning av nabokompensasjonsordninger fremstår som interessant, men den totale belastningen for prosjektenes lønnsomhet må hensyntas og kompensasjonsordningene for landvind må vurderes helhetlig.

For de øvrige forslagene deler Fornybar Norge ønsket om større legitimitet, mer forutsigbarhet og gode avveininger mellom ulike hensyn. Samtidig er det viktig å unngå tiltak som gjør prosessene mer

kompliserte, forlenger saksbehandlingen eller svekker investeringene. Rammevilkårene må samlet sett bidra til raskere utbygging av mer kraft, i tråd med behovene i energiomstillingen.

Norsk eierskap i vindkraft økte fra 33 prosent ved utgangen av 2023 til 48 prosent ved utgangen av 2024. Økningen skyldes flere større oppkjøp fra norske aktører, blant annet Eviny, Hafslund, NTE, Sunnhordland Kraftlag og Fitjar kraftlag. Fornybar Norge er tilfreds med hvordan offentlig eierskap utøves, men skeptisk til regler som begrenser samarbeid med private aktører, blant annet fordi slikt samarbeid kan være viktig for tilgang på investeringskapital.

- Fornybar Norge anbefaler derfor at Stortinget ikke vedtar de øvrige forslagene slik de foreligger.

Fornybar Norge bidrar gjerne med utdypende vurderinger og ytterligere innspill dersom det er ønskelig.

Vennlig hilsen
Fornybar Norge

Robert Kippe
Leder for myndighetskontakt

Tuva Kvåle
Næringspolitisk rådgiver